

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ενεργός και υγιής γήρανση»

(2020/C 39/11)

Εισηγητής: Birgitta SACRÉDEUS (SE/EPP), μέλος του συμβουλίου της κομητείας Ντάλαρνα

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Πολιτικές προτεραιότητες

1. ζητεί τη θέσπιση ενός ισχυρού προγράμματος για την υγεία και να δοθεί δημοσιονομική προτεραιότητα στα μέτρα για την προαγωγή της υγείας και της πρόληψης των ασθενειών, καθώς και στη μείωση των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας όσον αφορά τα ερευνητικά προγράμματα της ΕΕ για την περίοδο μετά το 2020, συμπεριλαμβανομένου του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»
2. στηρίζει την Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας (*European Innovation Partnership*) για την «Ενεργό και υγιή γήρανση» και αναμένει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσει να υποστηρίζει την εν λόγω πρωτοβουλία. Η ανάπτυξη καινοτομιών στον τομέα των υποστηρικτικών τεχνολογιών αποτελεί σημαντικό κίνητρο που θα εξασφαλίζει στους ηλικιωμένους μια ενεργό και υγιή ζωή. Για τον λόγο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών στηρίζει την έρευνα και την ανάπτυξη στον συγκεκριμένο τομέα
3. καλεί όλες τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που τους παρέχουν η ηλεκτρονική υγεία και η ψηφιοποίηση και να συμμετέχουν πιο ενεργά στον εκσυγχρονισμό των υπηρεσιών υγείας και φροντίδας για όλες τις ηλικιακές ομάδες, με τη χρήση ψηφιακών καινοτομιών για τη μείωση των ανισοτήτων στον τομέα της υγείας και τη βελτίωση της πρόσβασης στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ιδίως σε αραιοκατοικημένες περιοχές
4. προτείνει οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές να συμμετέχουν στην ανάπτυξη ενός φιλικού προς τους ηλικιωμένους περιβάλλοντος, την προώθηση της ανεξάρτητης διαβίωσης και της φροντίδας σε τοπικό επίπεδο, καθώς και την ενσωμάτωση της προσβασιμότητας στον χωροταξικό σχεδιασμό
5. πιστεύει ότι η γήρανση προσφέρει πρωτοφανείς ευκαιρίες και στηρίζει τα μέτρα που προτείνονται στην ευρωπαϊκή στρατηγική για την οικονομία της τρίτης ηλικίας, δεδομένου ότι το αυξημένο προσδόκιμο ζωής έχει συμβάλει στη δημιουργία μιας αγοράς για νέα προϊόντα και υπηρεσίες σε προσιτές τιμές που προωθούν την ενεργό και υγιή γήρανση
6. σημειώνει ότι, για την επιτυχή ανάπτυξη και εφαρμογή νέων, καινοτόμων και βιώσιμων λύσεων, είναι σημαντικό η ευρωπαϊκή βιομηχανία να συνεργάζεται στενά με τους τοπικούς και τους περιφερειακούς εκπροσώπους
7. φρονεί ότι οι προκλήσεις της δημογραφικής αλλαγής απαιτούν έρευνα και μια ενεργό ευρωπαϊκή βιομηχανία προκειμένου να σχεδιαστούν, να αναπτυχθούν και να παραχθούν νέες καινοτόμες λύσεις για έναν γηράσκοντα πληθυσμό, λόγω χάρη, για προϊόντα καθημερινής χρήσης, υποδομές, τεχνολογία και λογισμικό. Θεωρεί ότι αυτό αποτελεί ευκαιρία για την ΕΕ να εδραιωθεί ως ηγετική δύναμη της αγοράς στην οικονομία της τρίτης ηλικίας, να δημιουργήσει θέσεις εργασίας σε τοπικό επίπεδο και ευημερία και να εξαγάγει δημιουργικές καινοτομίες στο εξωτερικό
8. εφιστά την προσοχή στη θεσμική συνεργασία της με το περιφερειακό γραφείο του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ) για την Ευρώπη και καλεί τους τοπικούς και τους περιφερειακούς ηγέτες να εξοικειωθούν με τις δυνατότητες που τους προσφέρει η συμφωνία συνεργασίας μεταξύ της ΕπΤ και του ΠΟΥ και τα συνδεδεμένα με τον ΠΟΥ δίκτυα «Υγιείς Πόλεις» (*Healthy Cities*) και «Περιφέρειες για την υγεία» (*Regions for Health*)
9. τονίζει ότι η αύξηση του αριθμού των υγιών ετών ζωής αποτελεί έναν από τους κύριους στόχους της πολιτικής στον τομέα της υγείας της ΕΕ, καθώς αυτό όχι μόνο θα βελτιώσει την κατάσταση κάθε ατόμου, αλλά θα συμβάλει και στη μείωση των δημόσιων δαπανών για την υγεία και θα αυξήσει την ικανότητα των ανθρώπων μεγάλης ηλικίας να εργάζονται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα
10. συμμαρτυρεί την άποψη του ΠΟΥ⁽¹⁾, ότι η ενεργός και υγιής γήρανση μπορεί να επηρεάζεται από τους ακόλουθους παράγοντες: 1) τα συστήματα υγείας και τα κοινωνικά συστήματα, 2) παράγοντες που αφορούν τη συμπεριφορά, 3) προσωπικοί παράγοντες, 4) το φυσικό περιβάλλον, 5) το κοινωνικό περιβάλλον και 6) οικονομικοί παράγοντες και τονίζει ότι οι συναφείς πολιτικές μπορούν να συμβάλουν αποτελεσματικά στην ανάπτυξη της ευρωπαϊκής αγοράς για την οικονομία της τρίτης ηλικίας

(1) https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/67215/WHO_NMH_NPH_02.8.pdf;jsessionid=F15F61D4E71955EDF2E37D4E8CFE8698?sequence=1

11. τονίζει, επιπλέον, τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι κοινωνικοί εταίροι στη διασφάλιση της ενεργού και υγιούς γήρανης και παραπέμπει σχετικά στη συμφωνία-πλαίσιο για την ενεργό γήρανη και τη διαγενεακή προσέγγιση που υιοθέτησαν οι Ευρωπαίοι κοινωνικοί εταίροι το 2017. Η συμφωνία-πλαίσιο προβλέπει την εφαρμογή μέτρων που θα διευκολύνουν τους εργαζομένους μεγαλύτερης ηλικίας να παραμένουν υγιείς και να δραστηριοποιούνται στην αγορά εργασίας έως την ηλικία συνταξιοδότησης, συμβάλλοντας έτσι στην υγιή και ενεργό γήρανη·

Στατιστικό υπόβαθρο

12. σημειώνει ότι την 1η Ιανουαρίου 2017 ζούσαν στην ΕΕ των 28 περίπου 511,5 εκατομμύρια άνθρωποι. Το ποσοστό των νέων (0-14 ετών) στην ΕΕ των 28 ανερχόταν στο 15,6 %, ενώ το ποσοστό των ατόμων σε ηλικία εργασίας (15-64 ετών) ανερχόταν στο 64,9 % του πληθυσμού. Το ποσοστό των ηλικιωμένων (65 ετών και άνω) ανερχόταν σε 19,4 % (αύξηση κατά 24 % σε σχέση με το 2007).

Η Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας για την «Ενεργό και υγιή γήρανη» και η ανακοίνωση σχετικά με τον ψηφιακό μετασχηματισμό των υπηρεσιών υγείας

13. επισημαίνει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προέβη σε ενδιάμεση αξιολόγηση της στρατηγικής της για την ψηφιακή ενιαία αγορά τον Μάιο 2017 και ότι τον Απρίλιο 2018 παρουσίασε ανακοίνωση ⁽²⁾ σχετικά με τον ψηφιακό μετασχηματισμό στον τομέα της υγείας και της περίθαλψης στην ψηφιακή ενιαία αγορά ⁽³⁾. Στην ανακοίνωση επισημαίνονται τρεις τομείς προτεραιότητας για τον ψηφιακό μετασχηματισμό στον τομέα της υγείας και της περίθαλψης:
- η ασφαλής πρόσβαση των πολιτών σε δεδομένα που αφορούν την υγεία και την κοινή χρήση των εν λόγω δεδομένων διασυνοριακά·
 - η εξασφάλιση καλύτερων δεδομένων με σκοπό την προαγωγή της έρευνας, την πρόληψη ασθενειών και την εξατομικευμένη υγεία και περίθαλψη·
 - τα ψηφιακά εργαλεία για την ισχυροποίηση των πολιτών και την παροχή περίθαλψης με επίκεντρο τον ασθενή.
14. επισημαίνει ότι η Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας έχει συμβάλει στην υιοθέτηση μεγάλης κλίμακας διασυνοριακών ψηφιακών λύσεων στον τομέα της υγείας και της φροντίδας·

Σημασία σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο/Σπουδαιότητα για την ΕτΠ

15. σημειώνει ότι σε 20 από τα 28 κράτη μέλη οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές είναι τουλάχιστον εν μέρει υπεύθυνες για τα συστήματα υγείας (και συχνά και για τα κοινωνικά συστήματα). Η ευθύνη των χρόνιων ασθενειών και το αυξανόμενο κόστος της μακροχρόνιας περίθαλψης βαραίνουν τους προϋπολογισμούς τους·
16. επισημαίνει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές καθορίζουν, εφαρμόζουν και διαχειρίζονται παράλληλα ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών που έχουν θετικό αντίκτυπο και επηρεάζουν τις συνθήκες γήρανης του πληθυσμού στις κοινότητές τους. Οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές μπορούν μέσω της χρήσης έξυπνων μεθόδων πρόληψης στον τομέα της υγείας και της φροντίδας, της προώθησης ενός υγιεινού τρόπου ζωής, μέτρων ευαισθητοποίησης και εκστρατειών στοχευμένης ενημέρωσης να προσεγγίσουν όλα τα άτομα και να τα βοηθήσουν να διατηρήσουν έναν υγιή βίο για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Επιπλέον, οι εν λόγω αρχές μπορούν να αναπτύξουν καινοτόμο συνεργασία πέραν των ορίων αρμοδιοτήτων τους, με στόχο να στηρίξουν την ανάπτυξη λύσεων που θα εστιάζουν στις ατομικές ανάγκες μέσω ολοκληρωμένων μορφών περίθαλψης·
17. επισημαίνει ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές διαδραματίζουν καίριο ρόλο στον σχεδιασμό και την προώθηση των καινοτομιών που διευκολύνουν τη ζωή των ηλικιωμένων. Μέσω της επένδυσης στην οικονομία της τρίτης ηλικίας, της προώθησης καινοτόμων λύσεων για την κατ' οίκον φροντίδα, της διευκόλυνσης της αυτοεξυπηρέτησης και της προώθησης της ψηφιακής υγείας, οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές στην ΕΕ μπορούν να μετατρέψουν το «δημογραφικό τσουνάμι» σε πραγματική ευκαιρία βελτίωσης των δημόσιων υπηρεσιών, ενώ παράλληλα θα αυξήσουν τις ευκαιρίες εύρεσης εργασίας·

Δημοσιονομική σταθερότητα και δαπάνες που σχετίζονται με τη γήρανη

18. υπενθυμίζει τα συμπεράσματα του Συμβουλίου Οικονομικών και Δημοσιονομικών Θεμάτων (Ecofin) ⁽⁴⁾ που ζητούν από τα κράτη μέλη να υλοποιήσουν τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών, καθώς και να εφαρμόσουν την τριχιδή στρατηγική για την αντιμετώπιση των οικονομικών και δημοσιονομικών επιπτώσεων της γήρανης μειώνοντας το δημόσιο χρέος, αυξάνοντας τα ποσοστά απασχόλησης και την παραγωγικότητα και μεταρρυθμίζοντας τα συνταξιοδοτικά συστήματα και τα συστήματα υγειονομικής περίθαλψης και μακροχρόνιας περίθαλψης·

Μακροχρόνια φροντίδα και προσωπικό στον τομέα της κοινωνικής μέριμνας και της υγείας

19. εφιστά την προσοχή σε μια ανησυχητική έκθεση ⁽⁵⁾ σχετικά με τη μακροχρόνια φροντίδα που ανατέθηκε από τη ΓΔ Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης το 2018 και τα πορίσματά της: 1) η κατ' οίκον φροντίδα και η κοινοτική μέριμνα είναι ανεπαρκώς ανεπτυγμένες και δύσκολα προσβάσιμες, 2) η άτυπη φροντίδα συνεχίζει να αυξάνεται λόγω έλλειψης οικονομικά προσπών εναλλακτικών δυνατοτήτων με αρνητικές συνέπειες για τις γυναίκες και τη θέση τους στην αγορά εργασίας, 3) υπάρχει έλλειψη ειδικευμένων επαγγελματιών στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας, 4) οι κοινωνικές υπηρεσίες και ο τομέας της υγείας έχουν κατακερματιστεί, γεγονός που έχει αντίκτυπο στη μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητά τους·

⁽²⁾ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/communication-enabling-digital-transformation-health-and-care-digital-single-market-empowering>

⁽³⁾ Η ΕτΠ ανταποκρίθηκε στην παρούσα ανακοίνωση με την εκπόνηση γνωμοδότησης σχετικά με την ψηφιοποίηση στον τομέα της υγείας.

⁽⁴⁾ <https://www.consilium.europa.eu/el/press/press-releases/2018/05/25/public-finances-conclusions-on-age-related-spending/>

⁽⁵⁾ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8128&furtherPubs=yes>

20. γνωρίζει ότι οι ελλείψεις στις κοινωνικές υπηρεσίες και όσον αφορά τη συνεργασία με τις υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας μπορεί συχνά να οδηγήσουν σε κακή χρήση των ιατρικών υπηρεσιών, για παράδειγμα όσον αφορά τις υπηρεσίες ασθενοφόρων και τις επισκέψεις στα επείγοντα περιστατικά των νοσοκομείων, καθώς και όσον αφορά τη μακρόχρονη παραμονή των ηλικιωμένων στα νοσοκομεία: Οι ελλείψεις αυτές μπορεί να οφείλονται στην έλλειψη συντονισμού και συνοχής μεταξύ του νοσοκομειακού κλάδου και του τομέα της περίθαλψης·
21. ζητεί να διεξαχθεί νέα συζήτηση σχετικά με την καλύτερη σύνδεση των κοινωνικών υπηρεσιών και του τομέα της υγείας προκειμένου να διασφαλίζεται ότι οι ασθενείς παίρνουν εγκαίρως εξιτήριο από το νοσοκομείο και η ροή των πληροφοριών δεν παρεμποδίζεται λόγω περιορισμών δικαιοδοσίας, καθώς και σχετικά με την υλοποίηση συντονισμένων και ολοκληρωμένων λύσεων φροντίδας. Ζητεί την καλύτερη σύνδεση μεταξύ του νοσοκομειακού κλάδου και του τομέα παροχής φροντίδας προκειμένου να διασφαλίζεται ο συντονισμός της περίθαλψης και της φροντίδας. Αυτό θα εξασφαλίσει ότι η ροή των πληροφοριών δεν παρεμποδίζεται λόγω περιορισμών δικαιοδοσίας, παράμετρος η οποία, με τη σειρά της, επιτρέπει την υλοποίηση ολοκληρωμένων λύσεων φροντίδας προς όφελος των ασθενών·
22. εφιστά την προσοχή στην έλλειψη κατάλληλα καταρτισμένων εργαζομένων στις κοινωνικές υπηρεσίες και στον τομέα των υπηρεσιών υγείας και περίθαλψης λόγω του αυξανόμενου αριθμού των ηλικιωμένων ατόμων που χρειάζονται φροντίδα σε ολόκληρη την Ευρώπη. Θα πρέπει, ως εκ τούτου, να εξασφαλιστεί η πρόσληψη πρόσθετων εξειδικευμένων επαγγελματιών στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και φροντίδας, προκειμένου να αποφευχθεί, μεταξύ άλλων, τα συγγενικά πρόσωπα να φέρουν την αποκλειστική ευθύνη φροντίδας και περίθαλψης. Σημειώνει επίσης ότι, συχνά, οι γυναίκες πλήττονται από το δυσανάλογο βάρος της άτυπης φροντίδας που παρέχουν και ζητεί να ενισχυθεί η υποστήριξη των μη επαγγελματιών φροντιστών·

Η ψηφιοποίηση προσφέρει πρωτοφανείς ευκαιρίες στον τομέα της υγείας, της φροντίδας και των κοινωνικών υπηρεσιών

23. εφιστά την προσοχή στα αποτελέσματα της διαβούλευσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ⁽⁶⁾, βάσει των οποίων οι περισσότεροι Ευρωπαίοι πολίτες δεν έχουν πρόσβαση στην ψηφιακή υγεία, και επαναλαμβάνει τη σύσταση που είχε εκφράσει στη γνωμοδότησή της σχετικά με τον ψηφιακό μετασχηματισμό της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να προωθήσει τη συνέπεια μεταξύ των ευρωπαϊκών, εθνικών και περιφερειακών ψηφιακών σχεδίων και των συναφών στρατηγικών και της χρηματοδότησης, ούτως ώστε να ολοκληρωθεί η εφαρμογή ολοκληρωμένων ψηφιακών και ανθρωποκεντρικών υπηρεσιών παροχής φροντίδας μεγάλης κλίμακας·
24. τονίζει ότι η ηλεκτρονική υγεία, η ψηφιοποίηση και η ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των ασθενών και των φροντιστών τους ή των παρόχων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης διευκολύνουν την περίθαλψη με γνώμονα τον άνθρωπο και τη μετάβαση από την ιδρυματική φροντίδα στη φροντίδα σε τοπικό επίπεδο. Παράλληλα, παρέχουν στα άτομα καλύτερες ευκαιρίες να λαμβάνουν ενημερωμένες αποφάσεις σχετικά με την περίθαλψη και τη φροντίδα τους·
25. θεωρεί ότι η ταχεία ανάπτυξη στον τομέα της ψηφιοποίησης, συμπεριλαμβανομένης της τεχνητής νοημοσύνης, πρέπει να παρακολουθείται πιο προσεκτικά, με στόχο να καταστεί δυνατή η εύρεση μελλοντικών καινοτόμων λύσεων για καλύτερα ενημερωμένους ανθρώπους και ασθενείς, να ενισχυθούν οι ικανότητες πρόληψης των επαγγελματιών, καθώς και να τονωθούν η ανάπτυξη και η αποδοτικότητα των παρόχων ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης·
26. επισημαίνει το μέγεθος της ευρωπαϊκής αγοράς για τα ρομπότ οικιακής χρήσης και άλλα εργαλεία για τους ηλικιωμένους και επαναλαμβάνει τις συστάσεις που διατυπώθηκαν στην έκθεση σχετικά με την οικονομία της τρίτης ηλικίας ⁽⁷⁾ του 2018, σύμφωνα με τις οποίες η αγορά στον τομέα της ρομποτικής πρέπει να αναπτυχθεί προκειμένου να παρέχεται ανακούφιση στους φροντιστές και βοήθεια στους ηλικιωμένους και στα πιο αδύναμα άτομα·

Προσβασιμότητα

27. επικροτεί το γεγονός ότι οι συννομοθέτες ενέκριναν την ευρωπαϊκή πράξη για την προσβασιμότητα ⁽⁸⁾·
28. αναγνωρίζει τις βελτιώσεις που θα επιφέρει η εν λόγω πράξη όσον αφορά την πρόσβαση στις ΤΠΕ, τα ΑΤΜ, τα ηλεκτρονικά βιβλία και τις ηλεκτρονικές συσκευές ανάγνωσης, τους δικτυακούς τόπους ηλεκτρονικού εμπορίου και τις εφαρμογές κινητών τηλεφώνων και στα μηχανήματα έκδοσης εισιτηρίων·

Φροντίδα των ηλικιωμένων

29. εκφράζει την ανησυχία της για την έλλειψη ιατρών και νοσηλευτών ειδικευμένων στη γηροντολογία στην Ευρώπη και καλεί τα κράτη μέλη και τις περιφέρειές τους, καθώς και την ιατρική κοινότητα και τις οργανώσεις νοσηλευτικού προσωπικού, να υποβάλουν προτάσεις σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους τα συγκεκριμένα επαγγέλματα μπορούν να καταστούν πιο ελκυστικά, τις ενότητες κατάρτισης και επανεκπαίδευσης και τα συστήματα αμοιβής που θα προσελκύσουν νέο προσωπικό, προκειμένου περισσότεροι ιατροί να αποφασίζουν να επιλέξουν ως ειδικότητά τους τη γηροντολογία και λιγότεροι να αποφασίζουν να την εγκαταλείψουν. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει επίσης να εξεταστεί η δυνατότητα επανενεργοποίησης των συνταξιούχων·
30. αναγνωρίζει την αξία της αμοιβαίας μάθησης και τάσσεται υπέρ της διευκόλυνσης της κινητικότητας των επαγγελματιών στον τομέα της υγείας, συμπεριλαμβανομένων των ειδικευμένων στη γηροντολογία ιατρών κατά τα πρότυπα του προγράμματος Erasmus Plus·
31. συμμερίζεται τις ανησυχίες που εξέφρασε η Ευρωπαϊκή Γηριατρική Εταιρεία όσον αφορά τις επαγγελματικές δεξιότητες που χρειάζεται να διαθέτουν οι ιατροί που εργάζονται σε γηροκομεία και θεωρεί ότι η εξειδικευμένη κατάρτιση θα ωφελήσει τόσο τους φροντιστές όσο και τους ίδιους τους ηλικιωμένους με την παροχή της βέλτιστης δυνατής φροντίδας. Βεβαίως κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τις δικές του πολιτικές αποφάσεις όσον αφορά το συγκεκριμένο ζήτημα·

⁽⁶⁾ https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/ehealth/docs/2018_consultation_dsm_en.pdf

⁽⁷⁾ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/silver-economy-study-how-stimulate-economy-hundreds-millions-euros-year>

⁽⁸⁾ <http://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-deeper-and-fairer-internal-market-with-a-strengthened-industrial-base-labour/file-jd-european-accessibility-act>

Διασύνδεση των πληροφοριών

32. αναγνωρίζει ότι η λήψη πολιτικών μέτρων στον τομέα της ενεργού γήρανσης αποτελεί κοινωνική πρόκληση, η οποία απαιτεί ένα ευρύ φάσμα επαγγελματικών δεξιοτήτων και μεθοδολογικών εργαλείων που εκτείνονται από τον τομέα της ιατρικής και της ψυχολογίας, της κοινωνιολογίας και της κοινωνικής γεροντολογίας έως τους τομείς της τεχνολογίας, του πολεοδομικού σχεδιασμού και των οικονομικών·
33. σημειώνει ότι πολλοί δήμοι και περιφέρειες αναπτύσσουν πολιτικές για την ενεργό γήρανση, οι οποίες προσφέρουν καλές ευκαιρίες για την ανταλλαγή ιδεών. Καλεί τις κοινότητες και τις περιφέρειες που δεν συμμετέχουν ακόμη στη διακρατική συνεργασία και τις τοπικές εταιρικές σχέσεις να αναλογιστούν τα οφέλη της αμοιβαίας μάθησης και να εξοικειωθούν με τις δυνατότητες που τους προσφέρουν οι αναρίθμητες ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες, συμπεριλαμβανομένων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για την «Ενεργό και υγιή γήρανση», του Interreg, του URBACT ⁽⁹⁾ κ.λπ·
34. συμμερίζεται τις ανησυχίες του κοινού σχετικά με τη μη διαθεσιμότητα ορισμένων φαρμάκων στην αγορά και ζητεί από την Επιτροπή να διερευνήσει τους λόγους για τις αυξανόμενες δυσκολίες πρόσβασης σε εμβόλια και φάρμακα ανά την ΕΕ. Επίσης, επισημαίνει ότι οι ηλικιωμένοι ασθενείς χρησιμοποιούν κατά κανόνα περισσότερα φάρμακα και ότι η υγεία τους μπορεί να τείνει σε σοβαρό κίνδυνο, εάν δεν μπορούν να λάβουν εγκαίρως τα συνταγογραφημένα φάρμακα·
35. υπενθυμίζει ότι η πρόσβαση σε ασφαλή, αποτελεσματικά, ποιοτικά και οικονομικά προσιτά φάρμακα αποτελεί προτεραιότητα για τους Ευρωπαίους και βασική δέσμευση της ΕΕ βάσει των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών και του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Εξάλλου, παραμένει πεπεισμένη ότι η ευρωπαϊκή φαρμακευτική βιομηχανία μπορεί να παράσχει τα προϊόντα αυτά και να ενισχύσει περαιτέρω τη συμβολή της στην καινοτομία και την παγκόσμια βιομηχανική υπεροχή της·
36. συνιστά να μελετηθούν οι διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές του ΠΟΥ για τις φιλικές προς τους ηλικιωμένους πόλεις ⁽¹⁰⁾, καθώς και το εργαλείο του για τους τοπικούς φορείς λήψης αποφάσεων και τους υπεύθυνους σχεδιασμού με τίτλο «Δημιουργία φιλικών προς τους ηλικιωμένους περιβαλλόντων στην Ευρώπη ⁽¹¹⁾». Ένα εργαλείο για τους τοπικούς φορείς λήψης αποφάσεων και υπεύθυνους σχεδιασμού» (*Creating age-friendly environments in Europe. A tool for local policy-makers and planners*). Η ΕΤΠ πιστεύει ακράδαντα ότι ένα προσβάσιμο και ασφαλές φυσικό περιβάλλον μπορεί να ωφελήσει το σύνολο του πληθυσμού και εν προκειμένω, ζητεί από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να προωθήσουν μέτρα που θα συμβάλουν στο να καταστούν τα κτίρια προσβάσιμα για τα άτομα με αναπηρίες, να εκσυγχρονίσουν τις υφιστάμενες υποδομές και να εξαλείψουν τα εμπόδια για την κινητικότητα και την πρόσβαση στις δημόσιες συγκοινωνίες και οργανισμούς·
37. εφιστά την προσοχή στις συστάσεις της που παρουσίασε στη γνωμοδότηση με θέμα «Η υγεία στις πόλεις» και καλεί τις τοπικές αρχές να «χαράξουν πολιτικές που θα εγγυώνται την ενεργό γήρανση ποιότητας (*healthy and active ageing*) όσον αφορά την ευημερία, τόσο σωματική όσο και ψυχική, κοινωνική/σχεσιακή, με την ενθάρρυνση της συμμετοχής σε δραστηριότητες αναμυχιής στην πόλη και σε προγράμματα μεταξύ των γενεών για την καταπολέμηση της μοναξιάς και της απομόνωσης»·
38. εφιστά επίσης την προσοχή στη γνωμοδότηση που εκπόνησε για τα συστήματα υγείας και τη σύστασή της ότι «τα κράτη μέλη της ΕΕ θα πρέπει να ενδυναμώσουν τα συστήματά τους πρωτοβάθμιας περίθαλψης έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες του γηράσκοντος πληθυσμού, να δημιουργήσουν καλύτερες αλυσίδες περίθαλψης και να εκλογικεύουν περαιτέρω τη χρήση της νοσοκομειακής περίθαλψης»·
39. θεωρεί ότι τα θεμέλια για την ενεργό και υγιή γήρανση τίθενται από νεαρή ηλικία και, ως εκ τούτου, συνιστά σύμφωνα με τη γνωμοδότησή της με θέμα «Τοπικά και περιφερειακά κίνητρα για την προώθηση μιας υγιεινής και βιώσιμης διατροφής» να καταβληθούν προσπάθειες για «την προώθηση υγιεινών διατροφικών συνθηκών και ταυτόχρονα τον προσανατολισμό της νέας γενιάς [...] προς πιο βιώσιμες διατροφικές επιλογές»·
40. ζητεί να αξιοποιηθούν και να διαδοθούν περαιτέρω τα αποτελέσματα των ενωσιακών έργων που επικεντρώνονται στην υγιή και ενεργό γήρανση, καθώς και στην προώθηση της ολοκληρωμένης περίθαλψης, με χρηματοδότηση παρεχόμενη στο πλαίσιο διαφόρων προγραμμάτων της ΕΕ·
41. σημειώνει ότι η σωματική άσκηση εξακολουθεί να θεωρείται ως δραστηριότητα μόνον για τα παιδιά και τους εφήβους, αλλά όχι για τους ενήλικες (εκ των οποίων 28 % δεν αθλούνται ποτέ ⁽¹²⁾). Επισημαίνει ότι η σωματική άσκηση αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την υγιή γήρανση και καλεί τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να συνεργαστούν με τους τοπικούς φορείς (αθλητικές οργανώσεις, ΜΚΟ, οργανώσεις εκπροσώπησης ηλικιωμένων κ.λπ.) για να καταστούν οι αθλητικές εγκαταστάσεις, τα γυμναστήρια, καθώς και οι ευκαιρίες για σωματική άσκηση πιο προσβάσιμες και να επεκταθούν τα δίκτυα πεζοπορικών και ποδηλατικών διαδρομών·
42. θεωρεί ενθαρρυντικό το γεγονός ότι αποτελέσματα έρευνας ⁽¹³⁾ επιβεβαιώνουν την ανάγκη πρόληψης ασθενειών και παραγόντων κινδύνου που μπορούν να οδηγήσουν σε αναπηρίες σε κάθε ηλικία και καλεί τους φορείς λήψης αποφάσεων να αυξήσουν το ποσοστό των πόρων για την πρόληψη (ανέρχεται σήμερα στο 3 % κατά μέσο όρο) που προβλέπονται στους προϋπολογισμούς για την υγεία·

⁽⁹⁾ <https://urbact.eu/>

⁽¹⁰⁾ https://www.who.int/ageing/publications/Global_age_friendly_cities_Guide_English.pdf

⁽¹¹⁾ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0018/333702/AFEE-tool.pdf?ua=1

⁽¹²⁾ <https://www.euronews.com/2019/03/28/over-a-quarter-of-europeans-do-not-exercise-at-all-eurostat>

⁽¹³⁾ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1878764916300699>

Το μέλλον της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για την «Ενεργό και υγιή γήρανση»

43. θεωρεί ότι, μετά το 2020, η Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας θα πρέπει να συνδέεται άρρηκτα με τις πολιτικές προτεραιότητες της ΕΕ, καθώς και να συνδέεται στενά με την ψηφιακή ενιαία αγορά, τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης στον τομέα της υγείας. Συστήνει να καταβληθούν προσπάθειες επικοινωνίας και συνεργασίας με το μέλος της νέας Ευρωπαϊκής Επιτροπής, το οποίο, μετά τις εκλογές του 2019, θα είναι αρμόδιο για τον τομέα πολιτικής της ενεργού και υγιούς γήρανσης, με στόχο να οικοδομηθεί μια νέα καινοτόμος εταιρική σχέση.
44. είναι πεπεισμένη ότι η μελλοντική σύμπραξη χρειάζεται να συνδεθεί πιο στενά με την οδηγία για τη διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη και με τις πιο πρόσφατες σχετικές πολιτικές και πρακτικές, όπως η ηλεκτρονική συνταγογράφηση και η διαλειτουργικότητα του ηλεκτρονικού ιστορικού των ασθενών.
45. αναμένει ότι η μελλοντική σύμπραξη θα εξετάσει τις διασυνοριακές ευκαιρίες για δημόσιες συμβάσεις, θα εντοπίσει τα εμπόδια και θα καταστήσει δυνατή την ταχύτερη ανάπτυξη και διάδοση καινοτόμων λύσεων για την ηλεκτρονική υγεία.
46. σημειώνει ότι μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη στον τομέα της «ενεργού και υγιούς γήρανσης» είναι η υλοποίηση και η ανάπτυξη διασυνοριακών καινοτόμων λύσεων και υποστηρίζει, ως εκ τούτου, την πρωτοβουλία «Καινοτομία στην αγορά» (I2M/*Innovation to Market*) που ανέπτυξε η Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας για την ενεργό και υγιή γήρανση. Η πρωτοβουλία αυτή αποσκοπεί στη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ της προσφοράς (επιχειρήσεις, νεοσύστατες επιχειρήσεις και ερευνητές) και της ζήτησης (πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης, φορείς λήψης αποφάσεων και ασφαλιστικές εταιρείες). Είναι πεπεισμένη ότι ο διάλογος μεταξύ των δύο πλευρών μπορεί να αυξήσει τη χρήση των δημιουργών ψηφιακών καινοτομιών και να ενισχύσει τον επιχειρηματικό κλάδο και την επιστημονική κοινότητα, παράμετρος η οποία θα ωφελήσει τους τελικούς χρήστες.

Βρυξέλλες, 8 Οκτωβρίου 2019.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Karl-Heinz LAMBERTZ